

**“Toorts der verwachting 2011,
verwachtingen en resultaten”.**

Toorts der verwachting 2011

Verwachtingen en resultaten

Auteurs: Marjan Holtman en Clarion Wegerif
met medewerking van Marjan Blom, Yolanda Wessels,
Annette van Schie, Ciska Blom en Johan Westhuis

Datum: 20 december 2011 (definitief)

Voorwoord

“Samenwerking tussen het waterschap en de natuur- en milieuorganisaties”, dat was de boodschap van de Toorts der verwachting, die ik namens het waterschap in 2011 mocht ontvangen. Ik ben ervan overtuigd dat door onze samenwerkingsrelaties te verstevigen en verder uit te bouwen een duurzame leefomgeving hiervan zal profiteren.

Samenwerking is actueler dan ooit in deze tijd van financiële teruggang. Samenwerking stimuleert ons over onze grenzen heen te kijken en begrippen als “werk met werk maken” en “groen- blauwe diensten” vanuit een gezamenlijk belang en passie voor onze leefomgeving concreter invulling te geven. Samenwerking leidt ook tot meer begrip van elkaars taken en de daarmee samenhangende problemen. En dat begrip draagt weer bij tot het vinden van bevredigende oplossingen.

Ik wil graag de samenwerkende natuur- en milieuorganisaties Utrecht bedanken voor de uitdaging van de Toorts 2011. Ook wil ik de projectleiders van de Toortsprojecten van ons waterschap ervoor bedanken dat zij deze uitdaging zijn aangegaan! Tenslotte spreek ik de hoop uit dat we elkaar ook in de toekomst zullen weten te vinden.

Guus Beugelink, Hoogheemraad van De Stichtse Rijnlanden

Inhoud

- 1) Inleiding
- 2) Toortsprojecten:
verwachtingen januari 2011 en resultaten januari 2012
- 3) Communicatie
- 4) Tot slot:
wat heeft de Toorts het waterschap en de natuur- en milieuorganisaties opgeleverd

Inleiding

Op 4 januari 2011 heeft Guus Beugelink de "Toorts der verwachting 2011" van de samenwerkende Utrechtse natuur- en milieuorganisaties uitgereikt gekregen. Met de Toorts heeft het waterschap 5 projecten gepresenteerd waarin de samenwerking tussen het waterschap en natuur en milieuorganisaties Utrecht belicht wordt. Deze projecten voldeden aan de volgende criteria:

- in 2011 iets concreets opleveren;
- de samenwerking tussen het waterschap en natuur en milieuorganisaties tot uitdrukking brengen;
- min of meer "op de plank liggen".

Deze rapportage doet verslag van de bereikte resultaten van deze 5 projecten.

Toortsprojecten: verwachtingen januari 2011 en resultaten januari 2012

Rieteconomie

Verwachting januari 2011

Product: positionpaper

Planning: voorjaar 2011 en zo mogelijk benoemen van proeflocatie

Partners: o.a. waterschap, provincie Utrecht, natuur- en milieuorganisaties

Realisatie januari 2012

Op 13 oktober is in Zegveld de conferentie "Rieteconomie" georganiseerd. Genodigden waren afkomstig uit een brede kring van maatschappelijke organisaties, overheden en kennisinstituten.

Het LEI, onderdeel van Wageningen UR, heeft de workshop in opdracht van het waterschap voor betrokken partijen en deskundigen georganiseerd. Doel was om de stand van zaken t.a.v. de mogelijkheden en onmogelijkheden van de rieteconomie te bediscussiëren en te bezien wat er nodig is om een optimaal resultaat op dat gebied te bewerkstelligen.

De komende tijd wordt verder gewerkt aan een positionpaper met daarin de vervolgstappen die het waterschap met partners wil zetten. Dat moet mogelijk de basis zijn voor een pilot rieteconomie in het westelijk veenweidegebied. Het collegevoorstel met positionpaper wordt in het 1e kwartaal 2012 aan D&H aangeboden.

Vispassages Caspargouw en inrichting van informatie-eiland

Verwachting januari 2011

Product(-en): recreatieve voorzieningen om aandacht te vragen voor vispassage, o.a. borden, bankjes, adventure game voor jongeren met als thema vismigratie
Planning: verwachte opening in april 2011
Partners: waterschap. Rijkswaterstaat Utrecht, provincie Utrecht, natuur- en milieuorganisaties voor kennisuitwisseling op het gebied van GPS/ adventure games

Realisatie januari 2012

Op 1 september is de vispassage Caspargouw met bijbehorende voorzieningen feestelijk geopend door Ralph de Vries (gedeputeerde provincie Utrecht) Hendrik-Jan Dronkers (DG Water, Rijkswaterstaat) en dijkgraaf Patrick Poelmann. Een adventure game voor jongeren met als thema vismigratie is op de locatie Caspargouw niet geschikt gebleken. De doelgroep ouderen die hier komt past deze techniek (nog) niet toe en jongeren komen niet op deze plek.

Het initiatief van de Toorts heeft ertoe bijgedragen dat een start is gemaakt met het delen van kennis en het bundelen van regionale initiatieven op het gebied van I-paden, info-borden en GPS-routes. Op 16 december heeft het waterschap de 'Netwerkbijeenkomst [s@menwerken](#) aan I-paden' op de Museumwerf in Nieuwegein georganiseerd. Een brede groep medewerkers van overheden, natuur-, milieu- en erfgoedorganisaties was hierbij aanwezig.

Utrecht aan Zee, educatief project voor middelbare scholieren op het gebied van kunst en watererfgoed

Verwachting januari 2011

Product: educatie klimaatverandering en waterbeheer in historisch perspectief
Doelgroep: scholieren voortgezet onderwijs, 2^e + 3^e klassen
Planning: 2011
Partners: Landschap Erfgoed Utrecht (LEU), Kunstuitleen Utrecht (KU)

Realisatie januari 2012

Utrecht aan Zee is een vakoverstijgend educatief project voor de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs. In het schooljaar 2010-2011 is de pilot gerealiseerd: het lesmateriaal is ontwikkeld en uitgetest door scholieren. In de regio van De Stichtse Rijnlanden hebben alle 3^e klassen van het Oosterlicht College in Nieuwegein aan de pilot meegedaan. Uit de evaluatie bleek dat de leerlingen enthousiast waren over het werken met de overstromingsmodellen en vooral met de 3D-maquette van Nederland. Deze leermiddelen vergroten het hoogwaterbewustzijn en bieden inzicht in de relatie tussen klimaatverandering en de eigen leefomgeving. De buitenles (huiswerkopdracht over peilbeheer) waarin leerlingen op zoek gaan naar objecten van waterbeheer Toen & Nu behoeft enige aanvulling qua cultuurhistorische context en de mogelijkheid van een gemaalexkursie. Deze aanvullingen zullen in het schooljaar 2011-2012 worden gerealiseerd. In het pilotjaar is gebleken dat de werving van deelnemers (scholen/docenten) een hele lastige klus is. Voor het schooljaar 2011-2012 zal hier extra inzet op worden gepleegd in de vorm van gesprekken op scholen, publiciteit door middel van een bezoek van de dijkgraaf aan het schoolproject en promotie via diverse media. De lange termijn planning is dat het project 'Utrecht aan Zee, hoe houd jij droge voeten?' een reguliere projectperiode (6 à 7 jaar) in het aanbod van Landschap Erfgoed Utrecht en de Kunstuitleen opgenomen blijft. Daarbij wordt het mogelijk voor partijen buiten de provincie Utrecht om het projectconcept voor hun regio over te nemen.

In een gesprek tussen Guus Beugelink en Willemijn van der Vaart van IVN op 4 november is door IVN de suggestie gedaan om het project Utrecht aan Zee te evalueren met het LEU+KU en wellicht voor opschaling aan te dragen in het kader van Utrecht culturele hoofdstad 2018.

Inrichtingsplannen Kromme Rijn

Verwachting januari 2011

Product: Inrichtingsplannen voor natuurvriendelijke oevers voor de Kromme Rijn
Planning: verwachte oplevering najaar 2011
Partners: o.a. waterschap, provincie Utrecht, LTO, natuur- en milieuorganisaties, gemeenten

Realisatie januari 2012

In het kader van de realisatie van het KRW (Europese Kaderrichtlijn Water-)-synergieproject Kromme Rijn zijn er in 2011 diverse inrichtingsplannen voor natuurvriendelijke oevers in de Kromme Rijn gemaakt. Het inrichtingsplan Wijk bij Duurstede is door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Voor de locaties Odijk-Bunnik, Melkweg en Stenenbrug-Oude Kromme Rijn-Rhijnestein worden de inrichtingsplannen eind van het jaar opgeleverd. 1 of meerdere van de laatst genoemde plannen die in nauwe samenwerking met het Utrechts Landschap tot stand zijn gekomen worden symbolisch tijdens de overdracht van de Toorts aangeboden.

Om de inrichting van natuurvriendelijke oevers bij de locatie Bunnik-Odijk meer zichtbaar te maken is overleg geweest met Hendrieke Geesink: Gedacht wordt aan excursie en prijsvraag ism. Utrechts Landschap, Nationaal Landschap Rivierengebied.

In bovengenoemd gesprek tussen Guus Beugelink en Willemijn van de Vaart is door IVN het idee aangedragen om "Leesbaar landschap (methodiek IVN)" toe te passen op het initiatief om een kunstwerk te ontwerpen om aandacht te vragen voor de beleving van de natuurvriendelijke oevers bij Bunnik.

Beheer van natuurvriendelijke oevers

Verwachting januari 2011

Product: werksessie beheerders waterschap/terreinbeheerders voorjaar 2011.
Planning: voorjaar 2011.
Partners: o.a waterschap, diverse andere waterbeheerders, natuur- en milieuorganisaties

Realisatie januari 2012

In september 2011 is het innovatieproject "Scoren met natuurvriendelijke oevers" opgeleverd. In deze studie is onderzocht wat er te leren valt van al uitgevoerde oeverprojecten: welk ecologisch effect heeft het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers op het realiseren van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water en hoe kan dit effect nog verder worden vergroot?

De aanbevelingen uit het innovatieproject en de praktijkervaringen van beheerders van natuurvriendelijke oevers van het waterschap en natuurterreinbeherende organisaties worden samengebracht in een nog te organiseren werksessie. Deze was gepland op 6 december 2011. Echter om agendatechnische redenen wordt deze verschoven naar 2012. Om een excursie in het veld mogelijk te maken wordt een datum gepland in april 2012.

Communicatie

Intern door het waterschap

- POHO
In mei 2011 en in augustus 2011 is in het POHO van Guus Beugelink en Jan Reerink gerapporteerd over de voortgang van de Toortsprojecten. In december 2011 is de eindrapportage aan het POHO aangeboden.

Extern door het waterschap

- Elektronische nieuwsbrief.
In de elektronische nieuwsbrief van 24 augustus is aandacht aan de Toorts gegeven.
- Communicatie met natuur- en milieuorganisaties binnen Toortsprojecten.
Zoals aangegeven bij het hoofdstuk "verwachtingen en resultaten" is er samengewerkt en gecommuniceerd met diverse natuur- en milieuorganisaties.
- Bureaukalender 2011.
Deze is uitgereikt tijdens de nieuwjaarsreceptie 2011 op Oostbroek. In deze bureaukalender is een overzicht gegeven van verschillende projecten met een natuur en/of milieuaspect. Bij dit overzicht is ook een beeld geschetst van de samenwerkende partners.
- Verantwoording toorts 2011 door portefeuillehouder Guus Beugelink.

Tot slot: wat heeft de Toorts het waterschap en de natuur- en milieuorganisaties opgeleverd

Het waterschap

De geselecteerde toortsprojecten hadden allemaal samenwerking met o.a. natuur en milieuorganisaties hoog in het vaandel. Het initiatief van de Toorts heeft ertoe bijgedragen dat:

- extra publiciteit het belang van samenwerking onderstreept heeft in lopende projecten (denk aan de Kromme Rijn, de Rieteconomie en Utrecht aan zee). Het label "Toortsproject" heeft er toe geleid dat de bestaande samenwerking met de natuurorganisaties verder is verdiept en dat we elkaar bij toekomstige projecten makkelijker weten te vinden.
- een start is gemaakt met het delen van kennis en het bundelen van regionale initiatieven op het gebied van I-paden, info-borden en GPS-routes. Het delen van kennis voor het beheren van natuurvriendelijke oevers is bijvoorbeeld een initiatief dat door zal lopen in 2012.

De natuur- en milieuorganisaties

2011 heeft voor de natuur- en milieuorganisaties in het teken van de bezuinigingen gestaan. Hoewel hierdoor de inzet van de natuur- en milieuorganisaties onder druk heeft gestaan blijkt uit de samenwerking binnen de Toortsprojecten dat beide organisaties elkaar kunnen ondersteunen en versterken in hun taken. Zowel bij de rieteconomie als bij de natuurvriendelijke oevers is een goede basis voor de toekomst gelegd.